

Doel: Dirloso
Datum: 30/8/16

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

BVR Groep B.V.
A.J.W.P. Vromans
Postbus 1355
4700 BJ ROOSENDAAL

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190017582517

Kenmerk
FF/75C/2016/0247.toek.wh

Bijlagen

2

Datum 16 augustus 2016
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Vromans,

Naar aanleiding van uw verzoek van 20 mei 2016 en de aanvullingen hierop van 2 juni 2016, 27 juni 2016, 7 juli 2016 en 12 augustus 2016, geregistreerd onder aanvraagnummer 5190017582517, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Ik verleen u ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Realisatie van nieuwbouwwoningen aan de Voorweg in Zoetermeer', gelegen in de gemeente Zoetermeer. Het project betreft de sloop van een manege inclusief aangrenzende beplanting en de realisatie van nieuwbouwwoningen. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de huismus (*Passer domesticus*), voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 1 januari 2020.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op de Vogelrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de huismus

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de huismus vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is, bij overtreding van de verbodsbepalingen, ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de vaste rust- of verblijfplaatsen van de soort.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In het dak aan de noordoostzijde van de manege zijn tien nestplaatsen van de soort vastgesteld. Het plangebied fungeert als geheel leefgebied voor de huismus. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien deze van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in de hoofdstukken 5.2 en 5.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan t.b.v. de Huismus in verband met een nieuwbouwwontwikkeling aan de Voorweg in Zoetermeer' van mei 2016. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 augustus 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190017582517

Door de sloopwerkzaamheden gaan tien nestplaatsen van de huismus verloren. Tevens wordt een klein oppervlak van het foerageergebied aangetast. Er zijn tijdig voldoende geschikte mussenkasten binnen 150 meter van het plangebied, aan bebouwing en aan bomen, gerealiseerd. Daarbij bevinden de tijdelijke alternatieve nestplaatsen zich aan de rand van de bebouwing, waardoor er een afwisseling is van bestaande bebouwing en groenvoorziening. Daar er ook voldoende dekking en foerageermogelijkheden in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn, wordt het aannemelijk gemaakt dat de mussenkasten gevonden en in gebruik genomen worden door de huismus. Vogelvides worden tijdig in de te realiseren woningen onder dakpannen aangebracht en door de realisatie van tuinen en groen zal het plangebied weer geschikt zijn als foerageergebied. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de huismus. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de huismus blijft hierdoor behouden.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus verstoord. Immers, de huismus wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de huismus derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de huismus wel in de omgeving aanwezig blijft gaat er geen wezenlijke invloed uit van deze verstoring.

De exemplaren van de huismus in het plangebied zijn onderdeel van een lokale huismussenpopulatie. Daar het totaal aanbod aan nestlocaties en foerageergebied behouden blijft en slechts een tiende deel van de totale lokale populatie wordt aangetast door de werkzaamheden, is het aannemelijk dat de huismus in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de huismus komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

16 augustus 2016

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190017582517

Voor vogels kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Vogelrichtlijn. De door u aangedragen belangen 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' zijn niet genoemd in de Vogelrichtlijn. De belangen genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder e en j, van het Vrijstellingsbesluit kunnen in dit geval echter wel aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring met wezenlijke invloed.

In de Stadsvisie van de gemeente Zoetermeer is opgenomen dat de aard en omvang van woningbouw op de woningbehoefte afgestemd moet worden. In de Visie Voorweg is benadrukt dat het plangebied zijn landelijke dorps uitstraling moet behouden. Ook op provinciaal beleid wordt de nadruk gelegd op de verbetering van de woonmilieubalans, waarbij een groter aanbod van dorps en rustig stedelijke woonmilieus moeten worden gerealiseerd. Door de uitvoering van het werkzaamheden draagt het project bij aan de ontwikkeling van kleinschalige woningbouw binnen het bestaande groenstedelijk gebied en aan de doorstroming in de woningmarkt van de gemeente. Doordat er woningen van het middel dure segment worden gerealiseerd komen aan de onderkant van de markt woningen beschikbaar. Daarbij creëert het project werkgelegenheid door het beschikbaar komen van 24 manjaren aan arbeid in bouw en advisering. Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de huismus, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Daarnaast worden de werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de huismus is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de huismus.

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden vanwege de sloop van bestaande bebouwing. Door beperkte financiële middelen wordt afstand gedaan van de manege. Door sloop van de manege te realiseren kan tevens sanering plaatsvinden in een deel van het plangebied vanwege koperverontreiniging in de bodem en wordt vanuit milieuhygiënisch oogpunt de bodemkwaliteit verbeterd. De afmetingen en materialisering laten een passende invulling met woningbouw niet toe. Daarbij zouden teveel aanpassingen aan de huidige bebouwing uitgevoerd moeten worden waardoor de nestplaatsen van de huismus alsnog aangetast zouden worden. De locatie is geschikt voor woningbouw en door de herontwikkeling van een bestaande locatie wordt duurzaam omgegaan met de ruimte in de gemeente Zoetermeer. De kasten zijn deels aan bomen aangebracht, omdat het niet mogelijk is deze aan bebouwing in de omgeving van het plangebied te realiseren. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de huismus zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 augustus 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190017582517

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 augustus 2016

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190017582517

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

 C. RIETMAN

Marco Klaassen

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van de heer A.J.W.P. Vromans op 20 mei 2016, namens de BVR Groep B.V. en de aanvullingen hierop van 2 juni 2016, 27 juni 2016, 7 juli 2016 en 12 augustus 2016

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: BVR Groep B.V. (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Ettenseweg 48
Postcode en woonplaats: 4706 PB ROOSENDAAL

Ontheffing **5190017582517** voor het tijdvak van: 1 januari 2017 tot en met 1 januari 2020

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Realisatie van nieuwbouwwoningen aan de Voorweg in Zoetermeer', gelegen aan de Voorweg 115 in de gemeente Zoetermeer, één en ander zoals is weergegeven in de figuren 1 en 3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan t.b.v. de Huismus in verband met een nieuwbouwontwikkeling aan de Voorweg in Zoetermeer' van mei 2016.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de hoofdstukken 5.2 en 5.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan t.b.v. de Huismus in verband met een nieuwbouwwontwikkeling aan de Voorweg in Zoetermeer' van mei 2016 (bijlage 2 bij dit besluit).
8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de broedperiode van de huismus. Deze loopt globaal van maart tot en met augustus. Voor de huismus geldt tevens dat er geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd tijdens vorstperiodes. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de huismus.

Overige voorschriften

9. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend.
10. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
11. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
12. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

13. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 16 augustus 2016

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

 C. RIETMAN

Marco Klaassen
De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

5.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

De nadelige korte termijn effecten op de Huismus en de mogelijke afname van de populatiegrootte kunnen met behulp van mitigerende en compenserende maatregelen voorkomen, verminderd en/of gecompenseerd worden.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen dienen voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden uitgevoerd te worden en voorkomen dat verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden worden. Met behulp van deze maatregelen worden nadelige effecten op de Huismus voorkomen en/of verminderd. Voorgesteld wordt om de volgende mitigerende maatregelen te nemen:

1. Werken buiten de kwetsbare periode van de Huismus
2. Aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen.

De eerste maatregel wordt tijdens de werkzaamheden toegepast. De tweede maatregel dient voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden.

1. Werken buiten de kwetsbare periode

Voor de Huismus geldt dat de soort in de periode maart tot en met augustus van het nest gebruik maakt als broedgelegenheid. De sloopwerkzaamheden zullen plaatsvinden buiten deze kwetsbare periode.

Voordat de rest van het gebouw gesloopt wordt, zullen de huismusverblijfplaatsen ontoegankelijk/ongeschikt gemaakt worden door de ijzeren plaat waarachter de verblijfplaatsen zich bevinden te verwijderen (zie foto 5, pagina 15). Dit om te voorkomen dat huismussen die buiten het broedseizoen aan het nest bouwen of ervan gebruik maken om te slapen worden gedood/verwond tijdens de sloopwerkzaamheden.

Het bouwen van de woningen vindt wel plaats binnen de kwetsbare periode van de Huismus, maar op het moment dat deze werkzaamheden uitgevoerd gaan worden, zijn de verblijfplaatsen al verdwenen en is er geen sprake meer van nadelige effecten op de Huismus als gevolg van de werkzaamheden. Hetzelfde geldt voor de realisatie van de woningen en inrichting van het plangebied.

2. Aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen

De soortenstandaard van de RVO over de Huismus stelt dat bij voorkeur de oorspronkelijke verblijfplaats weer beschikbaar dient te komen na uitvoering van de werkzaamheden. In dit geval is dit echter niet mogelijk; de bebouwing met daarin de verblijfplaatsen wordt gesloopt. Voor deze bebouwing komen echter nieuwbouwwoningen in de plaats, die geschikt gemaakt worden als verblijfplaats voor huismussen.

Als overbrugging tijdens de werkzaamheden, zijn ruim voordat de werkzaamheden van start gaan alternatieve (tijdelijke) verblijfplaatsen gecreëerd in de vorm van nest-

kasten. De soortenstandaard stelt dat voor elke aangetaste of verwijderde verblijfplaats twee nieuwe verblijfplaatsen moeten worden gerealiseerd. Omdat er, als gevolg van de voorgenomen plannen, aan de Voorweg tien verblijfplaatsen verloren gaan, zijn in dit geval twintig nieuwe verblijfplaatsen aangeboden. De kasten waren tijdig vóór de werkzaamheden aanwezig om de dieren te laten wennen aan deze voorzieningen. Voor vervanging van verblijfplaatsen van de Huismus geldt een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden. Aangezien de sloopwerkzaamheden pas in januari 2017 van start zullen gaan en de kasten in maart 2016 zijn opgehangen, is aan deze gewenningsperiode ruimschoots voldaan.

De nieuw aangeboden verblijfplaatsen voldoen aan de volgende in de soortenstandaard vermelde voorwaarden:

- Meerdere nestplekken bij elkaar, met de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar of zorgen dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;
- zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats bevestigen (in de regel binnen 200 meter) en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- bevestigd op minimaal 3 meter hoogte;
- bevatten een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter.
- ophangen op een voor de huismus geschikte wijze en plek (niet te heet in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie) bij voorkeur op een noord of oost expositie of in de schaduw van bijvoorbeeld een dakgoot;
- er dienen in de omgeving continu voldoende dekking (minimaal 3 à 4 meter hoog opgaand groen), voldoende geschikt voedsel (binnen 100 à 200 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) en potentiële slaapplekken beschikbaar te zijn;
- gemaakt van voldoende duurzaam materiaal, bevestigd op een voldoende duurzame wijze;
- voldoende veiligheid tegen predatoren in de verblijfplaats zelf en in de vorm van opgaand groen in de directe omgeving, als dekking voor adulten of (net uitvliegende) juvenielen;
- het materiaal mag niet behandeld zijn met chemische middelen;
- duurzaam beheer in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt;
- monitoring van de effectiviteit van de genomen maatregelen (RVO, 2014).

Bij het ophangen van de nestkasten zijn deze voorwaarden in acht genomen. Zo is gebruik gemaakt van het type nestkasten uit figuur 7 om als tijdelijke verblijfplaats te dienen. Deze kasten voldoen aan de gestelde waarden omtrent afmetingen van de kast en plaatsing van de invliegopening en hebben hun effectiviteit al bewezen in eerdere projecten.

Figuur 7: Type nestkasten die aangeboden zijn als tijdelijke verblijfplaats

Omdat er binnen het plangebied tien verblijfplaatsen van de Huismus aanwezig zijn, en in iedere huismussenkast vier verblijfplaatsen aanwezig zijn, zijn vijf van bovenstaande kasten opgehangen.

Omdat binnen het plangebied alle bebouwing gesloopt gaat worden en ook de naastgelegen woning wordt verbouwd, zijn de kasten aan bomen opgehangen. Eén van de kasten is aan een boom naast de stal waarin de huidige verblijfplaatsen zich bevinden opgehangen (op circa 15 meter afstand vanaf de huidige verblijfplaatsen) en vier kasten zijn aan bomen op het naastgelegen perceel opgehangen, op circa 130 meter afstand vanaf de huidige verblijfplaatsen (figuur 8 op de volgende pagina). Dit was het meest optimale alternatief. Omdat de Huismus, wanneer voedsel geen beperking geeft, zeer flexibel is in het innemen van allerlei typen vervangende verblijfplaatsen, wordt verwacht dat ook nestkasten die aan een boom worden gehangen door huismussen in gebruik zullen worden genomen. In de soortenstandaard van de Huismus wordt vermeld dat, wanneer de hoeveelheid nestgelegenheden een beperkende factor is terwijl er wel voldoende voedsel aanwezig is, huismussen soms in holten van bomen of in dichte struiken een nest maken. Het is zelfs bekend dat wanneer geschikte holtes en beschutte plaatsen schaars zijn, huismussen vrijhangende, bolvormige nesten in bomen kunnen bouwen (hoewel dit in Nederland maar zelden wordt waargenomen) (RVO, 2014). De kasten zijn op ten minste 3 meter hoogte opgehangen, aan de noord- en oostzijde van de bomen, zodanig dat ze niet in de volle zon hangen.

In de omgeving van de tijdelijke verblijfplaatsen/het plangebied blijft voldoende groen aanwezig in de vorm van struikgewas en bomen. Dit groen zorgt voor voldoende dekking, veiligheid, potentiële slaapplekken en voedsel.

Figuur 8: Bomen waar de nestkasten voor de Huismus zijn opgehangen (blauw omcirkeld) ten opzichte van de locatie van de huidige verblijfplaatsen (rood omlijnd)

Compenserende maatregelen

Bij compenserende maatregelen is sprake van overtreding van één of meerdere verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en worden de nadelige gevolgen van deze overtreding(en) gecompenseerd. In dit geval is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling (artikel 11) doordat vaste verblijfplaatsen vernield worden. Het verlies van deze verblijfplaatsen wordt echter voor de Huismus gecompenseerd op de volgende manier:

1. Aanbrengen permanente verblijfplaatsen in de vorm van vogelvides (figuur 9 op de volgende pagina).

Omdat de bebouwing waarin de verblijfplaatsen van de Huismus zich bevinden in de nieuwe situatie vervangen zal worden door andere bebouwing en het plangebied in de nieuwe situatie weer een geschikt leefgebied zal vormen voor de Huismus (er worden rijtjeshuizen met dakpannen gerealiseerd, met bijbehorende tuinen en groen in de vorm van bomen en struikgewas), zullen permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd (in de vorm van vogelvides) in deze nieuwe woningen.

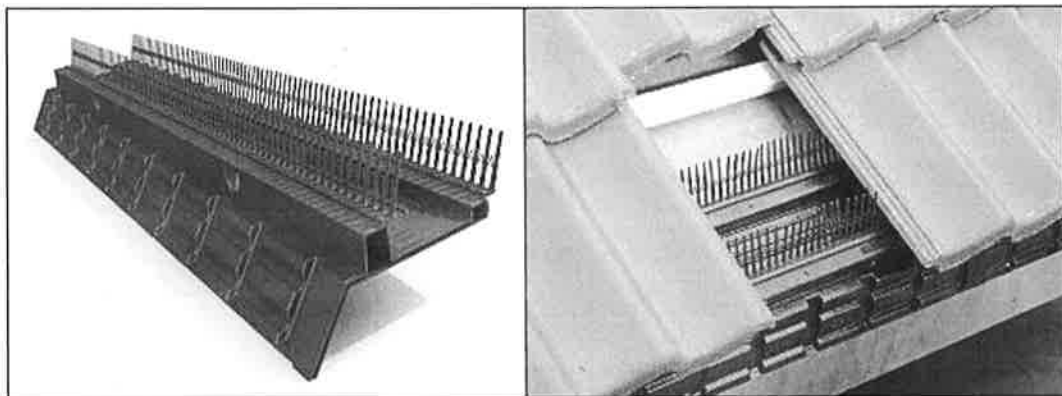
Voor permanent vervangende verblijfplaatsen voor de Huismus gelden dezelfde voorwaarden als gesteld bij mitigerende maatregel 2 op pagina 29. Bij het realiseren van de vogelvides zullen deze voorwaarden in acht genomen worden.

Omdat er binnen het plangebied tien verblijfplaatsen van de Huismus aanwezig zijn, en in iedere vogelvide twee verblijfplaatsen aanwezig zijn, zullen ten minste 10

vogelvides (met een lengte van 1 meter per vogelvide) onder de dakpannen aan de noordwestzijde (op deze manier staat de zon alleen 's ochtends op de vides, waardoor ze niet te sterk opwarmen), oostzijde en/of noordoostzijde van de nieuwe bebouwing worden ingebouwd.

Nadat de vogelvides in de bebouwing zijn ingebouwd, de bouwwerkzaamheden binnen het plangebied voorbij zijn en de omgeving een geschikt leefgebied vormt voor de Huismus, zal nog minstens drie maanden worden gewacht met het eventueel weghalen van de tijdelijke nestkasten. Deze nestkasten zullen bovendien buiten de periode worden weggehaald dat ze worden gebruikt als broedgelegenheid (globaal van april t/m augustus).

Wat betreft eigenschappen zullen de nieuwe verblijfplaatsen iets afwijken van de oorspronkelijke verblijfplaats. Dit omdat de vides zich onder dakpannen bevinden en de huidige verblijfplaatsen zich onder golfplaten bevinden. Het is echter bekend dat de Huismus ook gebruikmaakt van vogelvides als verblijfplaats (RVO, 2014), waardoor ervan uit gegaan kan worden dat de eigenschappen van deze vides voldoende aansluiten aan de eisen die huismussen aan de verblijfplaats stellen.

Figuur 9: Vogelvide

Bron: <http://www.vivara.nl/>

5.3 Planning van de werkzaamheden met maatregelen

Tabel 5 op de volgende pagina geeft een overzicht van de uit te voeren werkzaamheden, waar rekening mee gehouden dient te worden in het kader van de Flora- en faunawet en in welke tijdsperiode de werkzaamheden en mitigerende en compenserende maatregelen uitgevoerd zullen gaan worden.

Tabel 5: Planning in van de werkzaamheden

Periode	Werkzaamheden
maart 2016	Ophangen (tijdelijke) nestkasten voor de Huismus op aanwijzing van een ecologisch deskundige
januari 2017 - maart 2017	Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen Huismus en sloop bebouwing
onbekend	Afbouw woningen inclusief mussenvides
3 maanden na afronding werkzaamheden en buiten broedperiode Huismus	Eventueel weghalen tijdelijke kasten

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens

Aanvraagnummer FF/75C/2016/0247

Project Realisatie van nieuwbouwwoningen aan de Voorweg in Zoetermeer

Ontheffingsperiode 1 januari 2017 tot en met 1 januari 2020

Naam BVR Groep B.V.
heer A.J.W.P. Vromans

Adres Ettenseweg 48

Woonplaats 4706 PB ROOSENDAAL

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden

Telefoonnummer (vast)

Telefoonnummer (mobiel)

Locatie(s) werkzaamheden

.....

.....

.....

Datum start werkzaamheden

Overzicht planning werkzaamheden

.....

.....

.....

.....

.....

Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is te worden ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland!

Retouradres	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland Postbus 19530 2500 CM Den Haag Fax: 070-3786139 Email : ffwet@rvo.nl	
-------------	---	--

